

Küzdelem a hamisított textilruházati termékek ellen

Kutasi Csaba

A közelmúltban a TÁRKI Társadalomkutatási Intézet Zrt. kutatást végzett, hogy milyen hamis termékeket vásárolnak előszeretettel a hazai fogyasztók. Sajnálatos módon a ruházati termékeknek érdeklői legkevésbé a vásárlót, hogy eredeti, vagy hamisított terméket vesz-e. A felmérésben résztvevők egyharmada azt válaszolta, hogy bármikor megvenné a hamis megjelölésű cikket.

A kutatásból az is kiderül, hogy a válaszadók 40 %-a szerint a hamisított terméket nem lehet az eredetitől megkülönböztetni. Tíz megkérdezettből nyolc vallja, hogyha a valódi termékek olcsóbbak lennének, úgy kevésbé lenne vonzó a hamis megjelölésű áru. A vásárlók 57 %-a szerint kevés információt közvetítenek a különböző médiumok a hamisítás veszélyeiről, káros hatásairól. A TÁRKI kutatásából az is kiderül, hogy a válaszadók 75 %-a a gyakoribb és hatékonyabb ellenőrzéstől várná a hamisítványok széleskörű kiszűrését. Egy másik kérdésre adott válasz szerint a felmérésben résztvevők 70 %-a a hamisítók és a hamisítványterjesztők szigorúbb büntetésében látja a megoldást.

Az eredeti termék külső megjelenésének lemásolásán alapuló hamisítás mögött nincs más, mint a márkás termék ismertségének kihasználása fokozott haszonszerzés céljából. A Vám- és Pénzügyőrség adatai szerint is a leggyakrabban hamisított termékek között élenjárnak az alsó- és felsőruházati, szabadidő- és sportruházatok, valamint a rajzfilmfigurás gyermektextiliák, továbbá a ruházat-kiegészítők (övek, táskák, stb.).

A hamisítások **nemzetgazdaságilag károsak** és társadalmi hatásuk is veszélyes. A szervezett fekete gazdaságra és a bűnözésre jelentős befolyással vannak, elveszik a piacot a jogtisztá termékektől, így a hamis cikkek terjedése hosszútávon munkahelyek elvesztését is okozhatja. A nagyhírű, márkás termékeket előállító külföldi gyártók számára viszont az olyan ország, ahol a hamisítványok nagyban jelen vannak, aktív a felvevőpiac és kívánni valót hagy maga után a jogérvényesítés. Így a csökkenő külföldi tőkebefektetésekkel az ország gazdaságának fejlődését is gátolhatják a kalóztermékek. A gyakran gyenge minőségű és ellenőrizetlen körülmények között

előállított textilhamisítványok általában nemcsak kis használati értéket képviselnek, hanem az egészségre káros anyagokat, veszélyes kialakításokat is hordozhatnak.

Fellépés a hamisítványok ellen

A korábban megalakult **Hamisítás Elleni Nemzeti Testület** (HENT) az illetékes hatóságok, minisztériumok, igazságszolgáltató szervek, szakmai szövetségek, egyéb civil szervezetek együttműködésének fontos platformja.

Tekintettel arra, hogy az áru hamis megjelölése, a védjegyhamisítás elsősorban a közismert, jól csengő külföldi márkákra terjed ki, így főleg az ilyen cikkek importjának és forgalomba kerülésének megakadályozásával ill. a hazai előállításának tilalmával kell foglalkozni. Természetesen a kereskedelembe szabálytalanul bekerült hamis termékek kiszűrése is alapvető fontosságú.

A jogsértő áru belföldi forgalomba hozatalát és esetleges kivitelét a **védjegyoltalomra jogosult**, a védjegy használója, a jogok kezelését végző szervezet is megakadályozhatja (pl. az illetékes vámhatóságnál tett eseti vagy általános kérelem előterjesztésével). A márkajelzéssel ellátott textil- és textilruházati termék esetében információ kérhető a Magyar Szabadalmi Hivatal Nemzetközi - mintákkal és védjegyekkel foglalkozó - Főosztályától, hogy fennáll-e a védjegyoltalom. Egyébként az interneten bárki számára hozzáférhetők az információk, a www.mszh.hu elérhetőségen a „PIPACS” (Publikus Iparjogvédelmi Adatbázis Család) ablakra kattintva, vagy a <http://pipacsweb.hpo.hu> link igénybevitelével (oltalmi forma stb.). Természetesen számos szervezet (pl. a Védjegy- és Szerzői Jogvédő Alapítvány, a Márkavédők Egyesülete, stb.) segítsége igénybe vehető.

A belföldi forgalomban igen gyakran találkozunk kétes jelölésű és/vagy rossz minőségű áruval (főleg a vásároló kereskedelem során, de az e-kereskedelemben is előfordulhat), ha mégis bekerült az országba, ill. esetleg nálunk állították elő. Amennyiben fennáll az áru hamis megjelölésének alapos gyanúja, célszerű bejelentést tenni az illetékes hatóságoknál, szervezeteiknél. Nagyobb

A farmertermékeknél szembetűnő eltérések is előfordulhatnak

hamisítvány

eredeti

volumen esetén elsősorban a területileg illetékes **bűnüldöző szervek** kompetenciája az áru hamis megjelölése alapos gyanújának kivizsgálása, az erre szakosodott igazságügyi szakértők bevonásával. A **Vám- és Pénzügyőrség** Járőrszolgálati Parancsnokság járőrei az ország több piacán jelen vannak, részt vesznek a szervezett razziákon. Közreműködésükkel kerül kiszűrésre többek között a legtöbb hamisított textiltermék.

Feltétlenül szólni kell a hazai forgalmazó cégek, **márkaképviselők** szolgáltatása információk fontosságáról, amennyiben a hamisítás gyanúja esetén hozzájuk fordulunk. A közismertebb – pl. egy-egy adott sport- ill. farmerruházati és egyéb márkás – textiltermék forgalmazókat akár az internet, a telefonkönyv alapján is fellelhetjük. Ugyanakkor a még nem olyan közismert ill. népszerű, védjegyekkel ellátott termékek ill. több kisebb márká képviselőjét egyszerre ellátó nagykereskedők, importőrök feltérképezése általában nem könnyű. Ilyenkor a legegyszerűbb egy márkás cikket jogosultán árusító kiskereskedelmi egységet felkeresni (szinte a nagyobb üzletközpontok mindegyikében megtalálható az eredeti terméket forgalmazó bolt) és kérni a forgalmazó nevét, címét. A partnerrel kapcsolatba kerülve tisztázni kell, hogy kizárólagos forgalmazási joggal látja-e el a márkaképviselőt, vagy más hazai jogosult is előfordul. Ezután a forgalmazó – saját jól felfogott érdekét is figyelembe véve – bizonyára számos hasznos tudnivalóval ismerteti meg és segít a hamis megjelölésű áruk mielőbbi kiszűrésében.

Az **„áru hamis megjelölése”** (értékhátartól függően szabálysértés vagy bűncselekmény), tehát több gazdasági tevékenységgel is megvalósítható. Leegyszerűsítve pl. akkor áll fenn, amennyiben

- a márkás terméknek aránylag megfelelő minőségű és formai, tartalmi jellemzőkkel rendelkező (azaz a védjegy szerinti árujegyzékben szereplő) árun a védjegy jogi engedélye nélkül szerepel a védett megjelölés (igyelemtelenül elmarad a jogdíj megfizetése);
- a valódi, márkás terméknek nem megfelelő – „silány” – minőségű és formai ill. tartalmi jellemzőkkel rendelkező árun, s természetesen a védjegyjogosult engedélye nélkül szerepel az egyébként oltalom alá eső megjelölés;
- a forgalmazott hamis terméken olyan megjelölést alkalmaznak, amely a fogyasztó számára megtévesztő, a bejegyzett védjeggel összekeverhető;
- az aktuális védjegy-árujegyzékben nem szereplő termékeken jelenítik meg a védjegynek megfelelő, vagy ahhoz hasonló megjelölést (pl. nálunk csak lábbelire vonatkozik a védjegyoltalom, ugyanakkor textilruházati terméken is alkalmazzák).

A **márka eredetiség** elemzése során számos tényezőt kell vizsgálni, hogy a megjelölt textiltermékek valódiságáról meggyőződünk, vagy éppen felismerjük az áru hamis megjelölésének tényét. A fontosabb ellenőrzési szempontok:

- a vásárlás helyszíne, az értékesítés formája,
- a termék beszerzési- ill. forgalmi értéke, alkalmazott fogyasztói ára,
- a gyűjtőcsomagolás (pl. kartondoboz) jellemzői,
- az egyedi csomagolás (döntően fóliatasak) fontosabb tulajdonságai, ismérvei,
- a késztermék alapanyaga, kellékei, konfekcionálása és általános külsőképe,
- a modell jellege az aktuális trend ismeretében,
- a márkajelölések jellegzetességei,

- a bevarrt címkék lényeges jellemzői, elhelyezése,
- a papír címkék formai- és tartalmi jellegzetességei, valamint meglétük,
- a termék eredete (gyártó, beszállító, stb.),
- egyéb speciális ismérvek.

Árulkodó jelek

A **vásárlás helyszíne** meghatározó tényező. Az eredeti márkás termékeket szaktoltokban, vagy nagyobb üzletközpontok, áruházláncok erre szakosodott elárusítóhelyein kínálják. A különböző piacokon, továbbá az ún. vásárló árusítás során, netán utcai árusoknál, akár a házaló kereskedelmi formánál nagy valószínűséggel fordulhatnak elő hamisított termékek. Az egyre terjedő e-kereskedelmi, internetes vásárlásnál is kiszolgáltatottabb a fogyasztó, tekintettel arra is, hogy az eladó és a vevő között nincs fizikailag tényleges kapcsolat.

A termékek **forgalmi értéke, ára** szintén árulkodó. Amennyiben a jogtiszt, valódi márkás termék áránál jóval olcsóbban kínálják a portékát, egyértelműen gyanakodni lehet az áru hamis megjelölésére, azaz nem eredeti voltára.

A **gyűjtőcsomagolás** megtekintési lehetősége esetén szemügyre kell venni, pl. a kartondobozok méretét, kialakítását, a lezárás módját (általában a védjegy szerinti felülnyomással ellátott záró szalag is jellemzi a valódi terméket), a feliratozásokat, címkézés formai- és tartalmi jellemzőit, egyéb információk (pl. egyéni vonalkód, cikkszám, szín stb.) meglétét. A gyűjtőcsomagolás részét jelenti pl. az egyedileg tasakolt termék dobozon belüli kötegelése és fóliázása (pl. hatosával) is.

Az **egyedi csomagolás** vizsgálata, pl. a fóliatasak anyagára (pl. ténylegesen környezetbarát fólia a szabályos jelzéssel), kialakítására, záródási módjára, feliratozására, az alkalmazott öntapadó címke külsőképe és adataira (cikkszám, méret, szín, vonalkód stb.) terjedjen ki. Továbbá a termék adjusztálásához használt kelek is ellenőrizendők (pl. merevítő karton, diszítő papírszalag, befogófej, reklámanyag, termékismertető lap, külön fogyasztói tájékoztatást szolgáló füzetecske, stb.). A valódi termékek mindig egyedi csomagolással ellátottnak kerülnek forgalomba.

A késztermék előállításához **felhasznált kelme** fontosabb műszaki- és külsőképi jellemzőinek megfelelő kontrollálása lényeges.

- A valódi, márkás termékeknek a kelmeképzéshez felhasznált fonalat nagyfokú egyenletesség, nopp-mentesség jellemzi, így a termék általános külsőképe is a teljesen szabályos felépítés jellemző.
- A sportruházatokat tekintve főleg a vetülék-rendszerű (pl. egyszínoldalas kelme, vagy éppen az ún. „integrált”, kétféle alapanyagból kötött stb.) kötött kelmék képezik az alapanyagokat. Az eredeti termékek kelme-alapanyagaira általában tiszta pamut összetételű vagy pamut-szintetikussal keverék összetétel jellemző, kis mennyiségű elasztánfonallal kiegészítve. Esetenként szintetikus mikroszál (pl. poliészter, poliamid stb.) és elasztánfonalakból kötött nagy rugalmasságú textilanyagok fordulnak elő. A valódi termékek kötött kelméinél szemsor-irányú csikozottság (akár fonálproblémák, akár lakat-, fonalfék-, adagoló-beállítás hiányosságai) nem fordul elő. Kelme elcsavarodás ill. a szemsor de-

formáció (hullámosság, íveltség) nem lelhető fel, vagy megfűrt mértékű.

- Az eredeti termékek szövött alapanyagai is általában egyedi nyersanyag-összetételt és szerkezetet, jellegzetes külsőképet testesítenek meg. A szabadidő-ruházatok egy része, így a sortnadrágok, dzsekik, téli sportruházatok stb. egyenletes fonalú, igényes külsőképpű szövött méteráruk (pl. mikroszálás mesterséges szálasanyagokból) konfekcionálásával készülnek. A valódi farmertermékeknel a konfekcionáláshoz felhasznált jellegzetes, sávolykötésű (kék láncfonalakból és nyers ill. fehér vetülékfonalakból) szövetek általános külsőképe (szín, fonegyenletesség stb.) jellegzetesen magas színvonalú.

A valódi termékek méteráru alapanyagainak **kikészítésére** a kifogástalan vegyi megmunkálások (pl. optimális fehérség, egyenletes színezés, igényes kivitelezésű nyomás, hatékony végkikészítés stb.) jellemzők. A mechanikai hatások esetében (pl. szabályos kivitelezésű és egyenletesen csiszolt kelmefelület; optimális magasságú és sűrűségű bolyhozott száltakaró; egységes és esztétikus plüssfelület; az igényeknek megfelelően kialakított és tartós fényesség stb.) a magas minőségi színvonal jellemző.

A márkajelzésen kívül előforduló **nyomással mintázott** részeket az igényesség ill. a korszerű eljárásokkal kivitelezett nyomatok jellemzik. Elterjedtek a plastisol pépekkel kialakított, high density (élesen kiemelkedő magas nyomatok), puff (domború), reflektív ill. fluoreszkáló, termosensitív (hőre színét változtató), metál- ill. csillámjellegű és egyéb nem vizes bázisú nyomott felületek. A valódi termékeknel a nyomott feliratok, mintázatok kialakítására jellemző a tökéletes rapportartás (a különböző színű mintaelemek szabályos illeszkedése), a kötött kelmefelület nyúlásakor a nyomat összefüggő egybemaradása (ezt pl. a teljes nyomott felület alá felvitt, fehér plastisol réteg, mint rugalmas hordozó biztosítja). Jellemző a finom vonalak, pontok és egyéb aprólékos mintarészletek igényes kialakítása, a kontúrok élessége, és minden egyéb grafikus és mintatervezői elvárás tökéletes megvalósítása. A speciális megoldások között megemlítendő a flocknyomás (az ún. plüss-szerű pehelynyomás), ill. az egyre szélesebb körben terjedő, digitális textil-nyomtatással létrehozott felirat, embléma ill. mintázat kialakítás (közvetlenül, vagy papír közbenső hordozóra felvitt transzferyomás közvetítésével). A pehelynyomással (flockolással) mintázott felületrészeknél alapvető követelmény a rendeltetésszerű használatnál bekövetkező dörzsölő, súrlódó igénybevételekkel szembeni megfelelő ellenállás (pl. a PVC hordozó rétegbe „belőtt” szálrészecskék rögzítése leválás-mentesen viselkedjen a koptató hatás során).

Az alapanyagul szolgáló kelmék egyéb **rejtett hibái** is fennállhatnak a hamisítványoknál. Így a mosás hatására bekövetkező méretváltozás, gyűrődésfeloldóképesség, rugalmas visszaalakuló képesség, kopással szembeni ellenállás, szintetikus száltartalom esetén a felületi elhasználódásra jellemző göbösödési hajlam, szilárdsági jellemzők stb. hagynak kívánnivalót. A rendeltetési célnak egyértelműen megfelelő használati szintartósági kritériumoknak (mosással, izzadsággal, szárász és nedves dörzsöléssel, fénnnyel, klórozott uszodai ill. tengervízzel, vegytisztítással szemben stb.) alapvetően és megbízhatóan meg kell felelniük a valódi termékeknek. Az általánosabb szintartósági tulajdon-

ságokon felül számtalanszor egyéb tesztelesekre is sor kell, hogy kerüljön. Pl. esztétikai kopásállóság – azaz a koptató igénybevételre hogyan változik a kelme színhatása –, textilszínezék PVC-be történő migrációja stb.) pozitív eredményei is szükségesek a megfeleléség deklarálásához. Továbbá a rendeltetés ismeretében minden olyan mérhető minőségjellemző optimális tényértéke lényeges követelmény, amely akár egy-egy áruházlánc vizsgálati módszere szerint kontrollált.

A különböző **kellékek** esetében, a védjegy megjelölésre szolgáló emblémák (hímzett, nyomott és szalagszövött, ill. egyéb módon kivitelezett) feleljenek meg a márkát jellemző külsőképi és egyéb (pl. szintartósági, kopásállósági stb.) követelményeknek. Az utóbbi időben általában elterjedt, hogy a valódi termékeken a márkát jelölő feliratok, grafikák, ábrák, stb. visszafogottabbak (kisebb méretű, nem feltűnő elhelyezés, kevésbé harsány színek stb.). A hamisítványoknál főként jellemző az agyondiszíttóság. A farmernadrágok övpántján hátul elhelyezett, tűzéssel rögzített márkajelölő címke anyaga, kivitelezése és grafikai elemei precízen követik az eredeti márká jegyeit. Pl. ezek a rávarrt márkajelölések általában mindig valódi bőrből készülnek, műbőr változatuk eleve a hamisításra utal (kivételek a márkához tudatosan megválasztott mosható „prespán-szerű” címkék).

A **belső kellékek** (betétek, közbélések, bélésanyagok stb.) anyagának igényes kiválasztása, kialakítása, rögzítése (pl. laminálással) a valódi termékeknel természetesen kifogástalan legyen. Pl. ha speciális a viselési komfortot fokozó szendvicsszerkezetet – így az ismert Gore-Tex, Sympatex stb. membrán alkalmazással – hirdeti a fogyasztói tájékoztatást jelentő reklámanyag, címke, úgy ennek maradéktalanul feleljen meg a termék. Hasonlóan biztosítsa a széleskörű ruházatfiziológiai komfortot a klíma-aktív (PCM részecskékkel ellátott) funkcionális anyaggal reklámozott ruházat. Utóbbi megoldásnál a termékben jelenlévő különleges anyag és szerkezet hűtést és melegítést egyaránt képes közvetíteni viselőjének. A különböző záródási kellékek (gombok, nyomókapcsok, húzózárok, tépőzárok stb.) szintén elégséges ki márkás termékekre jellemző kidolgozási, tartóssági és esztétikai előírásokat. A farmertermékek esetében a fémgombok, szegecs anyaga, kialakítása és rögzítése is pontosan kötődik az adott márkához. Fontos, hogy az előforduló grafikai jelölések, védjegyet megtestesítő egyéb formátumok egyezzenek a védjegyvaltozat alá eső kritériumokkal. Ide tartoznak, pl. a külső oldalvarrásoknál rögzített márkás szalag szövött, nyomott ill. műanyagból készült dombornyomású címkék is.

A valódi termékek **konfekcionálása** tekintetében a szabályos, kelmeadottságokhoz (szövött, kötött) maximálisan igazodó rugalmassággal és szilárdsági jellemzőkkel, ill. optimális varrasszélességgel kialakított összeállító varratok alapvető elvárások. Ezek esztétikus kidolgozással, a varratvégek előírt hosszúságú vágásával, bomlásmentes kivitelen, stb. fordulnak elő a valódi termékeken. Természetesen fontos, hogy a szabott idomok torzulásmentesek legyenek, ennek érdekében fontos a kelme szerkezetének megfelelő felfektetés. Értelemszerűen lényeges – kiemelten a kötött alapanyagoknál – az optimális kelmeszélesség és relaxált hosszirányú kelmeállapot biztosítása a terítés során (ideértve a kikészített készkelme optimális műszaki jellemzőit, kiemelten a feszültségmentes állapotot). A szövött alap-

anyagokból készített termékeknél fontos az igénybevett részek (pl. nadrág eleje és háta felmenet stb.) kétsoros varrással történő tűzése.

A közepes méretre készített termék elégítse ki a nemnek, életkornak, testalkatnak megfelelő követelményeket, az arányosítással készített egyéb (kisebb, nagyobb) méretállások feleljenek meg a méretjelölés szerinti kritériumoknak (a késztermék vonatkozó jellemzőin kívül az előírás szerint mosott, tisztított áru is az előírt mérettulajdonságokkal rendelkezzen). A varrócérna számos valódi termék (pl. farmerruházat stb.) esetében egyedi színű és szerkezetű ill. finomságú. A farmercikkek esetében a szabott idomok, a díszítő tűzések és az alkalmazott záródási megoldások mind fontos márkajelvények. Ugyanígy lényeges, hogy a különböző helyeken előforduló reteszelések alkalmazási helyei, a kivitelezés részletei pontosan kövessék a valódi termékekre jellemző megoldásokat. A zsebek, esetleges rátétek, hasítékok stb. varratai az esztétikai és funkcionális követelményeknek megfelelően kerüljenek kialakításra. A márkás esővédő sportruházat pl. a varratoknál hegesztőszalaggal fedett (vagy egyéb módon vízzáró), a már említett, egyoldalú vizsgóztranszportot garantáló rétegfelépítéssel készül.

A valódi **terem-ékek külsőképe**re általában a kifogástalan megjelenés jellemző, az alapanyagtól – a szabáson és összeállításon át – a konfekcionálás befejező műveletéig. A farmer késztermékek koptatása (módszer, mérték, felületrész, alakzat stb.) is a márkára jellemzően meghatározó. A konfekcionáló üzemen elkészült nadrágokat a mosodában kezelik, ahol többféle műveletet végeznek el a késztermék elvárásai szerint. A hagyományos mosás a gyártás közbeni szennyeződések eltávolítását szolgálja. Ezt követheti lágyító mosás, enzimes- ill. habkőves koptatás. A „rezinezésnél” az eleje és háta részek hiper-mangános lefújása barnulást okoz (ez mosásra kivilágosodva alakítja ki a végső külsőt). Előfordulhatnak egyéb helyi felületmódosítások is (kézi eszközzel végzett dörzskoptatás ill. roncsolás, homokfűvés, stb.). Lehet lézeres „beégetéssel” felíratot, egyéb illusztrációt felvinni a nadrág felületére. A valódi farmertermékek esetében az adott márkára szigorúan jellemző külsőképtől nem tapasztalható eltérés.

A **termékek szezonális jellege** is lényeges szempont adott szállítmány eredetiség-elemzése során. A szállítók ill. forgalmazók a készletezési idő csökkentésére maximálisan ügyelnek, így pl. a télvégén megjelenő,

az aktuális őszi kollekciónak mintegy megfelelő áruk eleve valamint sejtetnek. Célszerű érdeklődni az éppen jellemző trendek jellegzetességeire a hivatalos hazai forgalmazónál, mert a modellek jellege, színekombinációja, stb. is sokat elárulhat.

Címkék

A **bevarrt címkék** tanulmányozásánál a védjegyet tartalmazó, kezelési útmutatást jelentő és méretjelölő, ill. egyéb textiles-információhordozók jelentik a főbb azonosító szempontokat.

A valódi termékek felsőrészeinek a nyakrésznél belül, a nadrágoknál a derékrésznél elhelyezett **márkajelölő** címkék anyaga, grafikát megjelenítő módszere (szalagszövésű, hagyományosan textilnyomott, digitális feliratozású), a színekombináció, alakzatok elhelyezése és címkén belüli arányai, sőt a felerősítés módjai is fontos tényezők. Nem ritka – főleg az ún. szó-védjegyeknél

–, hogy a védjegytulajdonos egyszerre többféle változatot is alkalmaz termékein, erre figyelemmel kell lenni. Az utóbbi időben gyakori, hogy a márkás termékek gyártói a termék belső felületére közvetlen, igényes nyomással viszik fel a márkajelölést, méretadatokat stb. A külső oldalvarrásnál előfordulhat további be- vagy rávarrt márkajelölő címke szalag-szövött kivitelben ill. pl. dombor-nyomott műanyag címke formájában (ezek a valódi termékeknél egyedi kivitelűek). Egyes sportáru forgalmazó cégek hologramos fóliacsíkot, vagy ábrát is tesznek a bevarrt címkékre.

A **kezelési út-**

gyasztói tájékoztatást (pl. a nyersanyag-összetétel közlését) nyújtó bevarrt címkéket általában a belső oldalvarrásnál helyezik el egy vagy két önálló szalag formájában, vagy visszahajtottan rögzített kivitelben. Az eredeti márkás cikkekben az igényesen kivitelezett, általában fényes felületű és aránylag széles szalagszövésű bevarrt címkék fordulnak elő. Az ún. „zörgős”, poli-amid monofilamentből szőtt és nyomással feliratozott, keskeny (kb. 2,5 cm-es) és rövid szalagcímkek általában a hamisítványok velejárói. A szabályos termékek címkéin – a kötelező egyéb információk mellett – többek között feltüntetik a nyersanyag-összetételt (az ismert EU-s direktívára épülő hazai rendelet értelmében belföldi forgalmazás esetén rövidítés nélkül, magyar nyelven is). Igaz, a 2008. évi hazai jogszabályváltozások szerint egyértelműen nem kötelező a textiltermékek

Címkék hamisított termékeken (eredeti márkás termékeken nem fordulhatnak elő)

A feliratok és a jelképek „maguk helyett beszélnek”

A márkajelző címkék apró részleteire nem ügyelnek a kalóztermékek előállítói

hamisítvány

eredeti

nyersanyag-összetételének bevarrt címkén való feltüntetése (papírcímkén viszont kötelező), de mint fontos fogyasztói (és nem utolsó sorban tisztítói) tájékoztatás továbbra is elvárható. Ezen kívül továbbra is ajánlott – a rendeleti enyhítés ellenére – a rendeltetésnek megfelelő kezelési jelképek (az ismert 5 ábrás – ill. alul további piktogramokkal kiegészített – szimbólumsor) megjelenítése a termékhez erősített címkén is, a pár éve érvényes szabványváltozat szerinti sorrendben. Így a kád, fehéríthetőségi háromszög, szárításra utaló négyzet, vasaló, vegytisztítási kör legyen feltüntetve a megfelelő jelzésekkel (beleértve a számokat, aláhúzásokat, betűket, pontokat, esetleges tiltó átlós áthúzásokat). Megjegyzendő, hogy a vonatkozó a textiliák kezelési jelképeit szabályozó ISO 3758 felülvizsgálata folyik, valamint a kezelési piktogramok védjegytulajdonosa (GINTETEX) saját változtatásokat (főként a természetes szárítás szimbólumainál) is előterjesztett. A változások bevezetése ez év folyamán várható. A valódi termékekben gyakori a kétféle (európai és tengerentúli változat) piktogram sor együttes megjelenítése. Esetenként a kiegészítő szöveges használati-kezelési figyelemfelhívások (pl. a nyomott díszítés nem vasalható, mosás és vasalás kifordított állapotban stb.) anyanyelven (pontosabban a forgalmazási hely szerinti országban hivatalos nyelv/ek szerinti) közzététele is lényeges. A hamisítványok fogyasztói tájékoztatást célzó bevarrt címkéin gyakoriak az ellentmondások (pl. a kezelési jelképek nem azonosak a felsőrész és nadrag tekintetében) és értelmetlen magyar nyelvű szövegek is rendre tapasztalhatók. Megjegyzendő még, hogy a valódi termékek bevarrt szalagcímkéin mindig fellelhető a modell- ill. cikkszám, ennek hiányában alattuk gyakori a cikkszámot tartalmazó kiscímke rögzítése is. A hamisítványok esetében számtalanszor előfordul, hogy a bevarrt szalagcímkén az utánzott márkától idegen feliratok (pl. E-JANS stb.) is megjelennek. Amennyiben többféle márkát érintő hamisítványt van módunk elemezni, gyakran tapasztalható olyan szalagcímkék bevarrása, amelyhez valami módon könnyen hozzájutottak a kalóztermék gyártói. Ilyen részletekre azért sem ügyelnek az áru hamis megjelölését elkövetők, mert a laikus számára – aki azért vélhetően tisztában van a hamisítvány jelleggel – ennek nincs meghatározó jelentősége. Mindössze arra figyelnek, hogy legyen fogyasztói tájékoztatást nyújtó (mind egy, hogy mennyire reális tartalommal) bevarrt címke, s ha lehet, akár többféle szalagcímké elhelyezésével „bizonyítsák” a gondosságot.

Megjegyzendő, hogy a feltüntetett gyártó ismeretében (címkén levő jelölés) a hazai forgalmazó cégnél kontrollálható az eredet valódisága. Egyáltalán gyártat-e a védjegytulajdonos az adott országban, ill. a megnevezett külföldi üzemmel van-e élő termeltetési kapcsolata? (Az azonosítószám szerint eredeti lehet-e a szóban forgó termék, azaz a kód szerinti gyártás legális volt-e a kérdéses időszakban stb.). A valódi termékek esetén a címkén található cikkszám és egyéb azonosító adat segítségével is van visszakeresési lehetőség.

Előfordulnak olyan hamisítványok is (pl. pólótermékek esetében), amelyeket a hamisító „semleges” (tehát nem márkás) fehér, vagy egyszínű kivitelen készült és egyedi jelölésekkel és mintákkal nem ellátott konfekcionált késztermékeket használt fel. Az így beszerzett termékeket utólag pl. nyomással, himzéssel vagy egyéb módon ellátja a márkás termékeket jellemző, megtévesztő feliratokkal, emblémával. Amennyiben

ilyen bevarrt címkés (különösen a védjegyhasználatra nem jogosult, ismert előállító feltüntetése esetén) cikk tapasztalható, biztos, hogy nem valódi.

A **méretjelölő címkét** általában a felsőrész nyakrészénél bevarrt címkéjéhez erősítik, vagy a derékrészénél helyezik el. Előfordul olyan megoldás is, hogy a szalagszövött márkajelző szalagcímké folytatása a kapcsolatos betűjelzés (utóbbinál pl. a címke végének „füles” visszavarrásával és ebbe rögzítik a papír címke akasztó részét). Az oldalvarrásnál elhelyezett kezelési címke környezetében felerősített méretjelölő címke általában a nem valódi termékek jellegzetessége. Előfordul olyan túlbuzgóság is, hogy pl. a nyakrészénél elhelyezett címkén feltüntetett gyártó ország ill. az oldalvarrásnál rögzített kezelési címke előállítóra utaló megnevezése nem egyezik (ez egyértelműen hamisítványra utal).

A **papírcímkék** is általában árulkodó jelek, mert az eredeti termékeknel fellelhető egyszerűbb kivitelezést általában külsőképileg felfokozzák a hamisítók, vagy éppen silányabb változattal jelennek meg. Az általában jellemző az a hamisítói gyakorlat, hogy az öntapadós (vonalkódot is tartalmazó) címkéket mellőzik vagy kommersz (a termék konkrét cikkszámától, színszámától, méretétől független) rányomatással pótolják.

Az eredeti termékekhez rögzített papírcímkék anyaga, kivitelezése, grafikai kivitelezése mind-mind lényeges azonosító tényező (pl. natúrkarton dombornyomott betűkkel, fóliázott papírcímke, vagy akár hullámpapírszerű alapanyagból készült címke jellemző). Előfordul, hogy a hamisított papírcímke sarkai lekerekítés nélküliek, alapszínük eltérő árnyalatú, a márkajelölés eltérő és hiányos. Amennyiben a valódi termékhez tartozó függőcímké többlapos, ezt a hamisítók nem követik. A valódi termékek függőcímkéinek hátoldalán mindig előforduló öntapadó papírcímke a cikkszámot, színjelzést, méretjelölést, egyéni vonalkódot precízen, a konkrét terméknek megfelelően tartalmazza, így értelemszerűen nem lehet a címke nyomtatás során ezeket pontosan „odavarázsolni”. Különösen pl. a modellszám változik kollekciókként, így ezek alapján is jól kiszűrhetők a kalóztermékek. Általában a cikkszám adott helyi értékeinél a kollekció ideje is követhető, pl. ...710...= 2007. 10. hó. A papírcímke termékhez erősítése is árulkodó lehet, előfordul, hogy nem műanyag belövő akasztóval rögzíti a védjegytulajdonos, hanem pl. kis biztosítótűvel és a papírcímke lyukába fűzött zsinórral stb., tehát az ilyen részletek meglétére is ügyelni kell.

Van védjegytulajdonos, amely kis termékismertetőt, a **fogyasztói tájékoztatást** segítő **füzetecskét** is csatol a termékhez a papír címkéhez hasonló rögzítéssel. Ennek formai- és tartalmi követelményei irányadók (a hamisítók a füzetecske meglétére esetleg még figyelnek, az apróbb részletekre kevésbé).

Egyéb ismérvek

Az egyéb **speciális ismérvek** körébe számos, apróságnak tűnő részlet sorolható. Így pl. a termék típusa, egyezzen a védjegynek megfelelő árujegyzék szerinti modellek valamelyikével. Továbbá a szállítmány időszakában jellemző trendeknek feleljenek meg a cikkek (szín, alapanyag, forma stb.), a szezon indulásakor nem fordulhat elő desztortáltság (pl. a teljes méretsor hiánya). A már említett agyondíszítés is árulkodó, amely a márkajelzések felfokozott külsőképi megjelenésében (szín, méret, rusztikusság, a védjegynél több grafikai-

és egyéb megjelenítést biztosító megoldás stb.) nyilvánul meg.

Befejezésül

A hamisítások ellen **nemcsak a hatóságok** és a **bűnüldöző szervek** léphetnek fel hatékonyan. Amennyiben nincs lakossági fizetőképes kereslet, elmaradna a felvevőpiac, úgy a hamisítványtermelés nem találta táptalajt. A fogyasztói öntudat és fegyelem is hatásos fellépés a hamisítókkal szemben. El kellene érni, hogy a lakosság egy részének **vétkes összejátszása ne támogassa** a hazai előállításból és importból származó, hamisított textil- és textilruházati termékek iránti keresletet.

Mint láthattuk, a hamisítások országunk egészére károsak és veszélyesek. A hamis megjelölésű textil- és textilruházati termékek a jogtisztá cikkek elől **elveszik a felvevőpiacot**, így hosszú távon **munkahelyek elvesztésével** is járhatnak. A védett termékeket előállító

külföldi gyártók óvakodnak azon államoktól, ahol a hamisítványok jelentős részarányt képviselnek a piacon. Az így csökkenő ill. elmaradó idegen tőkebefektetések egyértelműen károsak a vétkes országra nézve. A kétes körülményeik között előállított textilhamisítványok kisebb használati értéke mellett felmerülnek egyéb káros következmények is (pl. az emberi egészségre káros anyagok jelenléte, egyéb veszélyeket jelentő termék kivitelezések stb.).

A korábban megalakult **Hamisítás Elleni Nemzeti Testület** (HENT) tevékenysége hatékonyságát a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület is eredményesen tudja támogatni a hamisított textil- és textilruházati termékek elleni küzdelemben. Az egyesület szakértői a különböző ellenőrzést és jogérvényesítést végző személyek szakmai felkészítésében, ismeretfelújító és továbbképzésében hathatós segítséget nyújthatnak, különös tekintettel az újszerű alapanyagokkal és technológiákkal előállított termékekre.